

УДК 355.237:37.015.31

DOI: <https://doi.org/10.33989/2075-146x.2019.24.194593>

ВОЛОДИМИР ВАСИЩЕВ

ORCID ID 0000-0001-9042-4049

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

НОРМАТИВНІ ОСНОВИ ГОТОВНОСТІ ДО ВИХОВНОЇ РОБОТИ З ОСОБОВИМ СКЛАДОМ ЯК КОМПОНЕНТА ЗАГАЛЬНОПЕДАГОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ

У статті на основі провідних документів щодо організації роботи з особовим складом у військових колективах (законів, директив і наказів командувачів, положень, статутів) охарактеризовано готовність майбутніх офіцерів до виховної роботи з військовослужбовцями як складник їхньої загальнопедагогічної культури, що формується у процесі професійної підготовки у військовому закладі освіти (ЗВО) та розвивається впродовж життя.

Ключові слова: професійна підготовка майбутніх офіцерів, загальнопедагогічна культура офіцера, виховна робота з особовим складом, нормативні документи

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасних умовах розбудови і зміцнення Збройних Сил і правоохоронних військових формувань України важлива роль відводиться роботі з особовим складом, спрямованої на виховання у військовослужбовців належного рівня державної свідомості, відданості своєму конституційному обов'язкові, високих моральних та бойових якостей. Пріоритетність завдань вищих військових навчальних закладів щодо сформованості у випускників готовності до свідомого захисту Батьківщини, розвитку власної громадянської компетентності й відповідних якостей підлеглих зростає в умовах ведення бойових дій на сході України, коли значну увагу держави зосереджено на національно-патріотичному вихованні громадян України й розвитку культури майбутніх офіцерів як громадян України.

Аналіз найвагоміших публікацій, у яких започатковано розв'язання досліджуваної проблеми й на які спирається автор. Аспекти професійної підготовки військових фахівців висвітлено в наукових розвідках А. Андреева, А. Барабанщикова, В. Вдов'юка, В. Герасимова, В. Губіна, В. Давидова, Н. Феденка й ін.; розв'язання завдань організації виховного процесу у військових підрозділах – у роботах Ю. Дерюгіна, Я. Зорія, І. Кравченка, Я. Павлова, О. Торічного, В. Ягупова й ін. Значну увагу вихованню приділяють сучасні вітчизняні науковці (М. Боришевський, Ю. Завалевський, О. Вишневецький, Л. Кравченко, Л. Куліненко, Б. Мельниченко, М. Стельмахович, І. Тараненко, В. Черкашенко, В. Шабанов та ін.). Водночас визначено гостру суспільну й, відповідно, освітню потребу в узагальненні науково-теоретичних засад, цілей, напрямів, змісту, форм і методів розвитку загальнопедагогічної культури, особливо стосовно тих категорій майбутніх офіцерів, які забезпечують правопорядок і захист демократичного суспільства в Україні

Вирішення досі не вирішених аспектів проблеми, яким присвячено цю статтю. Основними завданнями виховної роботи з особовим складом у військових колективах визначено:

- знати об'єктивну обстановку щодо морально-психологічного стану особового складу, стану військової дисципліни та правопорядку, вивчати існуючі проблеми та надавати пропозиції для їх вирішення;
- своєчасно реагувати та впливати на всілякі негативні явища, суворо дотримуватись принципу соціальної справедливості, гарантованого захисту кожного військовослужбовця від грубощів, свавілля, порушення його законних прав і власної гідності;
- формувати громадську думку довіри до командирів, виключення сумнівів підлеглих у їхніх командирах (начальниках), підтримки командирів у службовій діяльності та виконанні прийнятих рішень;
- зберігати історичне підґрунтя та кращі бойові і службові традиції військового формування, водночас вивчати сучасний передовий досвід та впроваджувати його у повсякденну діяльність;
- у роботі з особовим складом враховувати умови сьогодення та широко використовувати досвід країн-партнерів;
- у ході роботи цільових та комплексних груп відкинути формалізм, вивчати дійсний стан справ та спроможність посадових осіб підтримувати високий морально-психологічний стан, військову дисципліну та правопорядок, надавати практичну допомогу військовослужбовцям;
- забезпечити усвідомлення кожним військовослужбовцем, що його родина буде соціально захищеною у разі втрати працездатності або загибелі;
- визначити провідну роль заступника по роботі з особовим складом у викоріненні у військовій частині та підрозділі будь-яких ганебних фактів чванства, грубощів, кругової поруки, хабарництва, крадіжок та будь-яких зловживань.

Ці завдання відображені в директивах командувачів, положеннях, статутах й інших нормативних документах та вказують на необхідність наявності тих елементів культури офіцера, які мають загальнопедагогічну сутність.

Виклад основного матеріалу з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Система роботи з особовим складом у Національній гвардії України містить основні напрями та елементи організаційно-виховного впливу, під якими розуміють сукупність учасників виховного процесу і науково-теоретичних та практичних

компонентів цілеспрямованої дії, що забезпечують ефективність виховного впливу (Іллюк, Ващенко, Іщенко, Молдавчук, & Товма, 2016).

Організаційно-виховний вплив у військових колективах містить такі елементи: суб'єкти, об'єкти, принципи, закономірності, цілі, завдання, напрями, методи, засоби, форми; причому майбутнім офіцерам необхідно пам'ятати – нехтування будь-яким елементом призведе до того, що виховна дія не відбудеться або не досягне бажаного результату. Розглянемо більш детально ці елементи.

1. Суб'єкти роботи з особовим складом – це учасники виховного процесу, які здійснюють цілеспрямований вплив на об'єкти виховання з метою формування необхідних якостей. Суб'єктами роботи з особовим складом є: командири та начальники; органи по роботі з особовим складом; громадські організації; військові колективи; актив (Про затвердження Методичних..., 2015).

2. Об'єкти роботи з особовим складом – це військовослужбовці, колективи та групи, на які спрямовано організаційно-виховний вплив. Об'єктом роботи з особовим складом є весь особовий склад, а також категорії військовослужбовців за: посадою; військовим званням; військовим фахом; досвідом служби; рівнем дисциплінованості; мобілізовані; резервісти; контрактники та ін.

3. Принципи роботи з особовим складом – це вихідні, загальнонаукові чи моральні правила, які визначають зміст та організацію роботи з особовим складом. Основні принципи роботи з особовим складом визначені в Концепції виховної роботи у Збройних Силах та інших військових формуваннях України:

державна і патріотична спрямованість виховного процесу;

взаємозалежність змісту, форм і методів роботи з особовим складом;

повага до особистості, конституційних прав і свобод військовослужбовців, орієнтація на ідеали демократії та гуманізму, загальнолюдські моральні цінності;

безперервність та спадкоємність, органічне поєднання у виховному процесі національних, історичних та культурних традицій з почуттям нового;

конкретність та узгодженість змісту, форм і методів роботи з особовим складом;

об'єктивно-науковий підхід до планування, здійснення та оцінювання результатів роботи з особовим складом (Концепція виховної роботи..., 1998).

4. Закономірності роботи з особовим складом – це істотні зв'язки, що повторюються, між явищами та процесами у повсякденній виховній діяльності командирів, органів по роботі з особовим складом, громадських організацій, активу. Закономірностями роботи з особовим складом визначено:

обумовленість цілей, завдань та змісту роботи з особовим складом інтересами Української держави;

відповідність форм та методів роботи з особовим складом конкретно-історичним умовам діяльності військ;

залежність ефективності роботи з особовим складом від ідейних переконань, рівня професійної підготовленості та загальної культури суб'єктів роботи з особовим складом;

постійне підвищення ролі роботи з особовим складом в житті та діяльності військ (Концепція виховної роботи..., 1998).

5. Цілями роботи з особовим складом вважають те, до чого прагне виховання, майбутнє, на яке спрямовуються виховні зусилля. Ціль виражає загальну спрямованість роботи з особовим складом. Основною метою роботи з особовим складом є досягнення й підтримання високого морального духу військовослужбовців. Цілі підпорядковуються все: зміст, керівництво роботою з особовим складом та її організація, форми і методи. Розрізняють загальні та індивідуальні цілі роботи з особовим складом. Загальні цілі визначають формування якостей, які повинні бути у всіх військовослужбовців. Індивідуальні цілі стосуються виховання окремого військовослужбовця (Іллюк, Ващенко, Іщенко, Молдавчук, & Товма, 2016).

6. Завданнями роботи з особовим складом є ті складники цілі в період її практичної реалізації, від яких належить можливість досягти результатів виховної діяльності. Цілі і завдання співвідносяться як ціле і частина, система і її компоненти.

Головними завданнями виховної роботи з особовим складом, наприклад, які визначені у Директиві командувача Національної гвардії України, є:

– реалізація в діяльності Національної гвардії України гуманітарної політики держави;

– формування в особового складу високої моральної і психологічної готовності до виконання службово-бойових завдань, виховання у військовослужбовців правової самосвідомості і культури поведінки під час несення служби та в побуті, почуття особистої відповідальності за збереження державної таємниці, зброї, спеціальних засобів та техніки, потреби неухильного дотримання заходів безпеки в ході виконання службово-бойових завдань;

– підтримання патріотичної громадської свідомості особового складу, популяризацію державних символів, утвердження державної мови в усіх сферах службової діяльності;

– моніторинг суспільно-політичної обстановки в місцях дислокації та місцях несення служби, підготовку пропозицій щодо врахування їх можливого впливу на морально-психологічний стан особового складу в процесі виконання службово-бойових завдань та повсякденній діяльності;

– виявлення та оцінка можливих загроз у соціальній сфері, дестабілізуючих чинників і конфліктів, причин їх виникнення, а також можливих наслідків їх прояву;

– організація і проведення заходів соціально-психологічного та інформаційно-пропагандистського забезпечення діяльності Національної гвардії України, дослідження соціальних умов служби та побуту, потреб та запитів особового складу, підготовка пропозицій щодо вирішення соціальних проблем;

– здійснення аналізу стану військової дисципліни серед особового складу, виявлення і прогнозування можливого розвитку негативних тенденцій, підготовку і реалізацію пропозицій щодо їх нейтралізації, організація і проведення роботи з профілактики правопорушень;

– організація культурно-виховної та просвітницької роботи з особовим складом;

- розробка та вдосконалення нормативної і науково-методичної бази роботи з особовим складом, навчання офіцерів та молодших командирів методиці роботи з особовим складом;
- організація індивідуально-виховної роботи з особовим складом з військовослужбовцями та працівниками Національної гвардії України;
- координація роботи всіх органів управління і посадових осіб із забезпечення високого іміджу та авторитету Національної гвардії України в суспільстві, військово-шефської роботи в територіальних управліннях, вищих навчальних закладах, базах, установах, з'єднаннях та військових частинах;
- організація взаємодії з центральними та місцевими органами виконавчої влади, збройними формуваннями, правоохоронними органами та органами управління взаємодіючих державних структур, громадськими, ветеранськими, релігійними й профспілковими організаціями, місцевим населенням в інтересах вирішення завдань роботи з особовим складом (Про вдосконалення організації роботи з особовим..., 2017).

У відповідності до вимог керівних документів основними напрямками виховної роботи з особовим складом визначено: морально-психологічне забезпечення бойової та мобілізаційної готовності, навчання, службово-бойову діяльність та бойові дії; зміцнення військової дисципліни та профілактику правопорушень; індивідуальну роботу; військово-соціальну роботу; інформаційну та агітаційно-пропагандистську роботу; інформаційно-психологічну протидію; гуманітарну підготовку; військово-патріотичне виховання; культурно-просвітницьку роботу; задоволення релігійних потреб (душпастирську роботу).

Відповідно зазначених напрямів застосовуються види виховання, визначені згідно форм суспільної свідомості та особливостей діяльності військовослужбовців. Головними видами виховання у діяльності офіцерів визначено: військово-патріотичне, правове, моральне, естетичне, етичне та ін. (Кодекс етичної поведінки..., 2017; Васищев, Міршук, & Іщенко (Уклад.), 2018; Васищев, Міршук, Іщенко, & Товма (Уклад.), 2017).

З питань військово-патріотичного виховання особового складу вживаються заходи щодо подальшого прогресу, спрямованого на розвиток у військовослужбовців патріотичних почуттів до України, поваги до її символів, рідної мови, національно-історичних традицій і звичаїв, формування в них відповідних переконань та мотивів поведінки (Полторак (Ред.), 2005). Підлеглим роз'яснюється спадкоємність розвитку військового правоохоронного формування в здобутті державності та незалежності, утверджується в суспільній свідомості об'єктивна оцінка ролі Національної гвардії України в українській історії. Здійснюється взаємодія, надається методична та організаційна допомога з питань військово-патріотичного виховання органам виконавчої влади та місцевого самоврядування, громадським організаціям, керівникам загальноосвітніх навчальних закладів, підприємствам та установам.

З урахуванням набутого досвіду існує практика проведення у військових частинах днів відкритих дверей для цивільного населення з нагоди державних та військових професійних свят, складання Військової присяги, річниць із днів створення військових частин з ознайомленням з умовами проходження військової служби, оглядом зразків озброєння та військової техніки. Забезпечується поширення та використання позитивного досвіду участі у військово-патріотичному вихованні ветеранів військової служби та учасників антитерористичної операції й ООС.

У системі військово-патріотичного виховання передбачені: загальні, спеціальні та цільові заходи щодо формування в особового складу патріотичної свідомості, високого морального духу і психологічної стійкості в інтересах бойової та мобілізаційної готовності; тематичні заходи з інформаційно-пропагандистського забезпечення бойової підготовки, виконання службово-бойових завдань, зміцнення військової дисципліни та правопорядку; гуманітарна підготовка та інформування; діяльність закладів культури, музеїв і кімнат бойової слави військових частин, творчих колективів Національної гвардії України; тематичні заходи культурно-просвітницької роботи; військово-шефська робота, заходи з військово-професійної орієнтації, допризовної підготовки громадян України; ушанування та увічнення пам'яті військовослужбовців, які загинули при виконанні службових обов'язків, героїв антитерористичної операції; підготовка та публікація матеріалів про героїчні вчинки військовослужбовців у періодичних виданнях та на офіційному сайті Національної гвардії України, у загальнодержавних та місцевих засобах масової інформації; створення та приведення до належного стану об'єктів, що увічнюють пам'ять про військову звитягу та славу (Полторак (Ред.), 2005).

У кожному територіальному управлінні, вищому навчальному закладі, військовій частині та установі ведеться Літопис історії у вигляді хронологічно впорядкованих фактів, подій, досягнень, документів щодо проведення воєнних акцій та операцій, запобігання терористичним актам та участі в антитерористичній операції, заходів оптимізації, підготовки військових кадрів, формування логістики, матеріально-технічного забезпечення із зазначенням документів та супроводом фотоматеріалами, які використовуються для потреб військово-патріотичного виховання (Васищев, Міршук, & Іщенко (Уклад.), 2018; Васищев, Міршук, Іщенко, & Товма (Уклад.), 2017).

Правове виховання покликане формувати у військовослужбовців правову свідомість громадян демократичної держави. Його метою є вивчення та роз'яснення чинного законодавства, інших правових актів, виховання у особового складу поваги до законів, переконання у необхідності їх свідомого виконання.

Змістом правового виховання є:

- вивчення та роз'яснення особовому складу Конституції та законів України, інших юридичних актів з військових питань;
- роз'яснення військовослужбовцям правових відносин громадянина та держави;
- виховання у військовослужбовців нетерпимості до будь-яких порушень законів, статутів, принципового відношення до осіб, які їх припускають;
- вивчення та роз'яснення вимог міжнародних правових документів, які регламентують питання війни та миру.

У повсякденній діяльності важливим складником правового виховання є дисциплінарна практика. Правове виховання буде успішним за умов його тісного зв'язку з життям, комплексного використання різних форм і засобів виховання, активної участі у цьому процесі командирів та активу підрозділів (Васищев, Міршук, & Іщенко, 2018;).

Для морального виховання використовують форми роботи з особовим складом: вечори зустрічей, конференції, перегляд телепередач, читання літератури, лекції, бесіди, доповіді. Моральне виховання формує: глибоке усвідомлення своїх обов'язків перед народом; високі моральні принципи захисника України, готовність до самопожертви за її інтереси, глибоку повагу до військової служби; гуманістичні принципи життя в колективі, нетерпимість до негативних явищ; затверджує у повсякденному житті військовослужбовців норми моралі, повагу до командирів, начальників, культуру поведінки (Васищев, Міршук, Іщенко, & Товма (Уклад.), 2017).

Естетичне виховання спрямоване на формування у військовослужбовців естетичних поглядів, ставлення до навколишньої дійсності, до життя та військової служби.

Основними завданнями естетичного виховання визначено:

- прищеплення воїнам відчуття прекрасного;
- навчання критичному сприйняттю і оцінюванню мистецтва, розумінню добра і зла;
- виховання художніх задатків, прагнення створювати прекрасне та боротися з усім бридким (Васищев, Міршук, & Іщенко (Уклад.), 2018; Васищев, Міршук, Іщенко, & Товма (Уклад.), 2017).

Особливість естетичного виховання у військових колективах полягає в тому, що воно може здійснюватися засобами впливу на воїнів естетичних якостей навколишнього середовища, літератури та мистецтва. Під естетичним впливом навколишнього середовища розуміють таку організацію життя та діяльності, яка позитивно діє на особистість. Якщо військовослужбовець звик дотримуватися в підрозділі чистоти та порядку, правильно експлуатувати та обслуговувати техніку та майно, у нього формуються відповідні естетичні якості. Отже, об'єктивними факторами естетичного виховання є: навколишнє середовище; соціальна дійсність; штучне середовище мешкання (Васищев, Міршук, Іщенко, & Товма (Уклад.), 2017).

Важливим чинником естетичного виховання вважають художню роботу. Вона передбачає організацію концертів, відвідування спектаклів, виступи професійних артистів, показ кінофільмів.

Естетичне виховання передбачає: пропаганду досягнень і цінностей української та світової культури; роз'яснення ролі культури в житті держави і суспільства, виховання у воїнів розуміння всіх видів мистецтва; активне залучення військовослужбовців через культурно-освітні та історичні заклади до цінностей культури, історії; створення умов для активної участі військовослужбовців та членів їх сімей у самодіяльній художній творчості; естетичне оформлення казарм, територій військових містечок (Васищев, Міршук, & Іщенко (Уклад.), 2018; Васищев, Міршук, Іщенко, & Товма (Уклад.), 2017).

Етичне виховання відповідає законам етики як науки, що вивчає мораль, її місце в системі суспільних відносин, досліджує моральні категорії, за допомогою яких виражаються моральні принципи, норми, оцінки, правила поведінки тощо (Кодекс етичної поведінки..., 2017).

Грунтуючись на ідеях і принципах етики, етичне виховання в навчально-виховному процесі ставить за мету формування у військовослужбовців моральних переконань, почуттів і звичок відповідно до певних моральних принципів. До головних завдань етичного виховання належать: нагромадження позитивного морального досвіду й знань щодо правил суспільної поведінки, розумного використання вільного часу, розвиток таких якостей, як уважне ставлення до людей, відповідальність за доручену справу, чесність, принциповість, дисциплінованість, почуття честі та обов'язку, повага до людської гідності.

Для досягнення головних завдань етичного виховання майбутнім офіцерам необхідно дотримуватись таких етичних норм:

- безперечно та неухильно поважати та захищати права і свободи людини і громадянина, несучи особисту відповідальність перед державою і суспільством щодо забезпечення державної безпеки, громадського порядку;
- виховувати в собі почуття гордості за свою країну, її народ, його історію та культуру, поважати державну символіку, підпорядковувати свою службову діяльність інтересам розбудови та зміцнення незалежної України, стверджувати принципи законності, справедливості та гуманізму;
- під час виконання службових обов'язків непорушно додержуватись Конституції та законів України, неухильно виконувати вимоги військових статутів Збройних сил України;
- поважати бойові та військові традиції військ, допомагати іншим військовослужбовцям та працівникам органів внутрішніх справ, що перебувають у небезпеці, стримувати їх від вчинення протиправних дій, поважати честь та гідність кожної людини;
- під час виконання службових обов'язків ставитись до громадян справедливо, уважно, доброзичливо, неупереджено, не допускаючи при цьому жодних проявів дискримінації на ґрунті статі, раси, віку, мови, релігії, національності, громадянства, соціального походження, освіти, матеріального стану, політичних та інших переконань;
- виявляти стійкість, мужність та хоробрість, ініціативність, високу фізичну, волюву та інтелектуальну готовність до виконання службових обов'язків у складних ситуаціях;
- повсякчас бути готовим до надання людям допомоги і захисту в межах службових повноважень та виходячи із загальнолюдських морально-етичних позицій;
- у службових стосунках додержуватись визначених військовими статутами правил взаємовідносин між військовослужбовцями, зміцнювати військово товариство;
- у позаслужбових стосунках із людьми, в особистій поведінці бути зразком чесності, чемності, тактовності, зовнішньої охайності і внутрішньої дисциплінованості, культури спілкування, і, зокрема, мовної;
- у разі недотримання взятих зобов'язань, бути готовим понести відповідальність, передбачену законодавством України, іншими нормативними актами, що регламентують військову службу.

Зокрема, для офіцерів етичне виховання базується на вимогах «Кодексу етичної поведінки військових посадових осіб та інших осіб, уповноважених на виконання функцій держави в Національній гвардії України» і є узагальненням стандартів професійної поведінки визначених кодексом категорій військовослужбовців (крім

військовослужбовців строкової військової служби, курсантів вищих військових навчальних закладів та службовців, які є посадовими та службовими особами державних органів, і посадових осіб військових частин) (Кодекс етичної поведінки..., 2017).

Висновки з дослідження та перспективи подальшої розробки теми. Отже, системний аналіз нормативних документів з проблеми виховної роботи з особовим складом у Збройних Силах і військових правоохоронних формуваннях, яким, для прикладу, є Національна гвардія України, уможливив висновок про те, що: готовність до організації такої роботи є значущим компонентом загальнопедагогічної культури офіцерів, до обов'язків яких належить ефективна виховна діяльність з військовослужбовцями.

З'ясовано провідні завдання і елементи виховної роботи офіцерів з особовим складом військових колективів; до напрямів виховної роботи віднесено: морально-психологічне забезпечення бойової та мобілізаційної готовності, навчання, службово-бойову діяльність та бойові дії; зміцнення військової дисципліни та профілактику правопорушень; індивідуальну роботу; військово-соціальну роботу; інформаційну та агітаційно-пропагандистську роботу; інформаційно-психологічну протидію; гуманітарну підготовку; військово-патріотичне виховання; культурно-просвітницьку роботу; задоволення релігійних потреб (душпастирську роботу); охарактеризовано види виховання (військово-патріотичне, правове, моральне, естетичне, етичне). Перспективами дослідження визначено деталізацію пропонованих нормативних засад у процесі фахової підготовки майбутніх офіцерів, зокрема, стосовно формування їхньої загальнопедагогічної культури.

Список використаних джерел

- Васищев, В. С., Міршук, О. Є., & Іщенко, С. О. (Уклад.). (2018). *Організація роботи з особовим складом в підрозділах Національної гвардії України*. Харків: НАНГУ.
- Васищев, В. С., Міршук, О. Є., Іщенко, С. О., & Товма, М. І. (Уклад.). (2017). *Основні напрямки діяльності заступника командира підрозділу по роботі з особовим складом*. Харків: НАНГУ.
- Ілляк, О. О., Ващенко, І. В., Іщенко, С. О., Молдавчук, В. С., & Товма, М. І. (2016). *Робота з особовим складом у підрозділах Національної гвардії України: навч. посіб.* Харків: Національна академія Національної гвардії України.
- Кодекс етичної поведінки військових посадових осіб та інших осіб, уповноважених на виконання функцій держави, у Національній гвардії України*. Взято з http://ngu.gov.ua/sites/default/files/kodeksu_etichnoyi_povedinky_ngu_2017.pdf.
- Концепція виховної роботи у Збройних Силах та інших військових формуваннях України*. Затверджено Указом Президента України від 04.09.1998 р., № 981/98. Взято з <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/981/98>.
- Полторак, С. Т. (Ред.). (2005). *Ідейно-патріотичне виховання особового складу та морально-психологічне забезпечення дій внутрішніх військ МВС України: навч. посіб.* Харків: ВІ ВВ МВС України.
- Положення про службу військового духовенства (капеланську службу) у Національній гвардії України: наказ командувача Національної гвардії України від 24.03.2016 р. № 205*.
- Про вдосконалення організації роботи з особовим складом у Національній гвардії України: директива командувача Національної гвардії України № Д15 від 26 червня 2017 р.*
- Про вдосконалення організації роботи із забезпечення належного рівня військової дисципліни та профілактики правопорушень у Національній гвардії України: наказ Командувача НГУ від 30.05.2017 р. № 333*.
- Про затвердження Методичних рекомендацій щодо роботи громадських органів у Національній гвардії України: наказ Командувача НГУ від 26.02.2015 р. № 102*.
- Про організацію взаємодії з релігійними організаціями різних релігійних конфесій, течій та напрямів у Національній гвардії України: наказ командувача Національної гвардії України від 26.02.2015 р. №104*.
- Статуту Збройних Сил України*. (2004). Київ: Віпол.

References

- Illiuk, O. O., Vashchenko, I. V., Ishchenko, S. O., Moldavchuk, V. S., & Tovma, M. I. (2016). *Robota z osobovym skladom u pidrozdilakh Natsionalnoi hvardii Ukrainy [Work with personnel in the National Guard units of Ukraine]: navch. posib.* Kharkiv: Natsionalna akademiia Natsionalnoi hvardii Ukrainy [in Ukrainian].
- Kodeks etichnoi povedinky viiskovykh posadovykh osib ta inshykh osib, upovnovazhenykh na vykonannya funktsii derzhavy, u Natsionalnii hvardii Ukrainy [Code of Ethical Conduct for Military Officials and Other Persons Authorized to Perform State Functions in the National Guard of Ukraine]*. Retrieved from http://ngu.gov.ua/sites/default/files/kodeksu_etichnoyi_povedinky_ngu_2017.pdf [in Ukrainian].
- Kontseptsiiia vykhovnoi roboty u Zbroinykh Sylakh ta inshykh viiskovykh formuvanniakh Ukrainy [The concept of educational work in the Armed Forces and other military formations of Ukraine]*. Zatverdzheno Ukazom Prezydenta Ukrainy vid 04.09.1998 r., № 981/98. Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/981/98> [in Ukrainian].
- Poltorak, S. T. (Ed.). (2005). *Ideino-patriotychne vykhovannia osobovoho skladu ta moralno-psykholohichne zabezpechennia dii vnutrishnikh viisk MVS Ukrainy [Ideological and patriotic education of personnel and moral and psychological support of actions of internal troops of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine]: navch. posib.* Kharkiv: VI VV MVS Ukrainy [in Ukrainian].

- Polozhennia pro sluzhbu viiskovoho dukhovenstva (kapelansku sluzhbu) u Natsionalnii hvardii Ukrainy [Regulations on the service of the military clergy (chaplaincy service) in the National Guard of Ukraine]: nakaz komanduvacha Natsionalnoi hvardii Ukrainy vid 24.03.2016 r. № 205 [in Ukrainian].*
- Pro vdoskonalennia orhanizatsii roboty z osobovym skladom u Natsionalnii hvardii Ukrainy [On improving the organization of work with personnel in the National Guard of Ukraine]: dyrektyva komanduvacha Natsionalnoi hvardii Ukrainy № D15 vid 26 chervnia 2017 r. [in Ukrainian].*
- Pro vdoskonalennia orhanizatsii roboty iz zabezpechennia nalezhnogo ravnia viiskovoi dystsypliny ta profilaktyky pravoporushen u Natsionalnii hvardii Ukrainy [On improving the organization of work to ensure the proper level of military discipline and prevention of offenses in the National Guard of Ukraine]: nakaz Komanduvacha NHU vid 30.05.2017 r. № 333 [in Ukrainian].*
- Pro zatverdzhennia Metodichnykh rekomendatsii shchodo roboty hromadskykh orhaniv u Natsionalnii hvardii Ukrainy [On approval of Methodological recommendations on the work of public bodies in the National Guard of Ukraine]: nakaz Komanduvacha NHU vid 26.02.2015 r. № 102 [in Ukrainian].*
- Pro orhanizatsiiu vzaiemodii z relihiinymy orhanizatsiiami riznykh relihiinykh konfesii, techii ta napriamiv u Natsionalnii hvardii Ukrainy [On the organization of interaction with religious organizations of different religious denominations, currents and trends in the National Guard of Ukraine]: nakaz komanduvacha Natsionalnoi hvardii Ukrainy vid 26.02.2015 r. №104 [in Ukrainian].*
- Statuty Zbroinykh Syl Ukrainy [Statutes of the Armed Forces of Ukraine]. (2004). Kyiv: Vipol [in Ukrainian].*
- Vasyshech, V. S., Mirshuk, O. Ye., & Ishchenko, S. O. (Comp.). (2018). Orhanizatsiia roboty z osobovym skladom v pidrozdilakh Natsionalnoi hvardii Ukrainy [Organization of work with personnel in the units of the National Guard of Ukraine]. Kharkiv: NANHU [in Ukrainian].*
- Vasyshech, V. S., Mirshuk, O. Ye., Ishchenko, S. O., & Tovma, M. I. (Comp.). (2017). Osnovni napriamky diialnosti zastupnyka komandira pidrozdilu po roboti z osobovym skladom [The main directions of activity of the deputy commander of the unit on work with personnel]. Kharkiv: NANHU [in Ukrainian].*

VASISHCHEV V.

Poltava V. G. Korolenko national pedagogical University, Ukraine

REGULATORY BASIS OF PREPAREDNESS TO EDUCATIONAL WORK WITH PERSONAL COMPOSITION AS A COMPONENT OF GENERAL-PEDAGOGICAL CULTURE OF FUTURE OFFICERS

The article on the basis of leading documents on the organization of work with personnel in military teams (laws, directives and orders of commanders, regulations, statutes) describes the willingness of future officers to educate military personnel as a component of their general pedagogical culture, which is formed in the process of professional training educational institution (EHL) and develops throughout life.

It is proved that the readiness to organize such work is a significant component of the pedagogical culture of officers, whose responsibilities include effective educational activities with military personnel.

The leading tasks and elements of the educational work of officers with the personnel of military teams were clarified; the directions of educational work include: moral and psychological support of combat and mobilization readiness, training, service and combat activities and combat operations; strengthening military discipline and prevention of offenses; individual work; military and social work; outreach and advocacy work; information and psychological counteraction; humanitarian training; military-patriotic education; cultural and educational work; meeting religious needs (pastoral work); types of education (military-patriotic, legal, moral, aesthetic, ethical) are characterized. The prospects of the study determined the detail of the proposed regulatory frameworks in the process of professional training of future officers, in particular, regarding the formation of their general pedagogical culture.

Key words: *professional training of future officers, general pedagogical culture of the officer, educational work with personnel, normative documents.*

Стаття надійшла до редакції 18.09.2019 р.